

κρο μ' όλη την τρυφεράδα και την αγάπη του αρχηγού και για τις ευτυχισμένες στιγμές μα και για τις σκιερές. Όμως, πάνω κι έξω από οποιοσδήποτε σκιές, ο Γρηγόρης στέκεται πάντα ο ψηλός, ο αντικειμενικός παρατηρητής. Ούτε το παραμικρό σημάδι, ούτε η ελαχιστότερη έκφραση του πόνου δεν αυλακώνει τη μνήμη σα στέκεται στις 1-2 αποτυχημένες στρατιωτικές επιχειρήσεις στην οροσειρά τη βόρεια και δεν επιρρίπτει σε κανένα την ευθύνη.

Αντίθετα, όλες οι επιτυχίες ενέργειες της ομάδας του, με αποκορύφωμα τους τον πλήρη αφοπλισμό της αστυνομικής δύναμης του Λευκονοίκου, δίνει το έναυσμα για μια αντικειμενική παράθεση του ρόλου των μαχητών της ομάδας του.

Στέκεται στον Ρωμανό και στον Ξάνθο, στον αρχηγό Διγενή, στη μάχη των Σπηλιών. Ο Τεύκρος χαιρόταν να τον ακούει να περιγράφει τη μάχη, να δίδει παραστατικές επεξηγήσεις και να μιλά ταπεινά για την επικοηρωϊκή προσφορά του στη σύρραξη που τον ανέβασε στα σύνορα της ιστορικής αθανασίας και τον έστησε σα φωτοδότη Θεό στα μάτια του μαχομένου λαού μας.

Κατρακυλούσε - αφού έδινε την πρώτη μάχη για να δώσει τον καιρό στον αρχηγό και τους συντρόφους να απομακρυνθούν - σαν την μπάλα στις κατωφέρειες του βουνού, τοποθετώντας το κεφάλι ανάμεσα στα πόδια.

Μα η ώρα περνά... Είναι τέσσερις το πρωί... και αποφασίζουν να πάνε να κοιμηθούν - πλάτη με πλάτη, όπως έλεγε - σκεπασμένοι με την ίδια κουβέρτα που σκεπαζόταν με τον Ρωμανό, μέχρι την ώρα που ο τελευταίος συλλαμβανόταν τραυματίας αιχμάλωτος, σε μια απεγνωσμένη ηρωϊκή του εξόρμηση να σπάσει το στρατιωτικό κλοιό, για να φτάσει στις αψηλές βουνοκορφές και να μεταφέρει το μήνυμα της πανίσχυρης Αγγλικής στρατιωτικής παρουσίας στις ανταρτικές μονάδες.

Πέρασαν μέρες, βδομάδες και μήνες από τη νύχτα στο λημέρι του Πολύστιπου. Ο Τεύκρος βρισκόταν κείνο τον Μάρτη του 57 με μια άλλη ομάδα Κυπρίων ανταρτών στις κατασκότεινες Αγγλικές φυλακές του Γουέρμγουντ Σκάμπερ. Σαν τον κεραυνό έπεφτε εκείνο το πρωινό η είδηση του Β.Β.Σ. για τον ηρωϊκό χαμό του Γρηγόρη στα βουνά του Μαχαιρά. Οι καρδιές των πατριωτών σφίχτηκαν. Μα η πίκρα του λαού για τον αδικοχαμό δεν κράτησε πολύ. Ένας καινούργιος κόσμος, μια νέα θούληση γεννιέται. Κι ένας στόχος, ένας σκοπός, ένα σύνθημα - που καταπέμπεται από τη θυσία μα και από τη δοσμένη σε καινούργια μέσα πλαίσια περήφανη ρήση: «Μολών λαβέ» του Γρηγόρη - διακινεί τα θήματα του, σημαδεύει την ιστορική πορεία του, ορθοτομεί το λόγο του: Για λευτεριά, για θάνατο! Μέση λύση, διαδικασία άλλη υπαλλαχτική δεν υπάρχει...

ΤΙΠΟΤΕ Τ' ΟΡΘΙΟ

Όχι!
 Τίποτε τ' όρθιο
 δε θα βρισκες στο διάβα σου
 πίσω να φέρεις στους γονιούς,
 μικρέ Ορέστη,
 σαν την απελπισμένη
 ρομαντική απόφαση
 έπαιρνες
 να μπεις στου παππού το χωριό
 τα Λιμνιά της Αμμόχωστος
 πίσω να φέρεις
 τα παλιά σου βιβλία.

Να πως κατάντησαν
 το εξωτερικό της εκκλησιάς του παππού:
 Ρούχα, καλάθια, μπουκάλια,
 εικόνες, ξύλινοι σταυροί
 σε μια μακάβρια σύνθεση...
 Αλήθεια, τι να πρωτοδιαλέξεις;

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ